

Onderzoek naar dagvlinders

Om onderzoek te kunnen doen aan dagvlinders is het in de eerste plaats belangrijk om te weten waar en wanneer je dagvlinders kunt vinden. Ten tweede is het belangrijk, vooral voor de gezondheid van de vlinder, om te weten hoe je met de vlinder omgaat die je wilt onderzoeken.

Wanneer ga je naar buiten?

De tijd van het jaar en het weer zijn de twee belangrijkste zaken bij het kiezen van een geschikte dag voor het doen van veldwerk.

Mooi weer

Het moet mooi weer zijn als je onderzoek wilt doen naar vlinders. Bij koud en nat weer zullen vlinders zich verschuilen waardoor je ze niet ziet.

Voor veldwerk met vlinders zijn de volgende weersomstandigheden nodig:

niet te harde wind (zeker niet meer dan windkracht 5)

luchttemperatuur van minimaal 18C

zon (hoeft niet als het warmer is dan 22C)

April tot oktober

Het seizoen waarin de vlinders vliegen loopt globaal van begin april tot eind september. Deze vliegtijd varieert, afhankelijk van het weer. Als het in maart buiten alweer een beetje warm wordt, zul je dan al de eerste vlinders zien vliegen. Dit zijn de soorten die als volwassen vlinder hebben overwinterd: dagpauwoog, citroenvlinder, gehakelde aurelia en kleine vos. Ook later in het jaar kan een warme periode de vliegtijd vervroegen of verlengen, terwijl door kou de vlinders juist later op gang komen.

Afhankelijk van de periode waarin je vlinders gaat kijken, zijn er verschillende soorten te zien. Juni is meestal een slechte vlindermaand. Veel soorten zijn dan (weer) ei, rups of pop en er vliegen dus minder vlinders. Eind september zijn veel soorten al uitgevlogen, maar met mooi weer zijn de 'laatvliegers' zoals de atalanta vaak nog in grote aantallen te zien. De grootste kans op veel vlinders heb je in de perioden van half tot eind mei en van begin juli tot half september.

Waar ga je vlinders kijken?

Het is belangrijk om een plek te weten waar de kans op vlinders groot is. Een kruidenrijke berm, een tuin met veel bloemen of een volkstuincomplex kan bijvoorbeeld een goede locatie zijn. Vraag bij dergelijke plekken even na of je er mag kijken. Maar ook aan de rand van het bos of op een open stukje heideveld heb je veel kans vlinders te vinden. Voorwaarde is dat er beschutting is en veel nectarplanten.

Als je slechts een enkele vlinder ziet...

Het kan dat je na lang zoeken op een plek toch maar één of enkele vlinders hebt zien vliegen. Er zijn nu eenmaal niet zoveel vlinders meer in ons land. Maar daarom is onderzoek naar vlinders juist wel heel belangrijk.

Hoe onderzoek je vlinders?

Als je vlinders wilt bestuderen, bestaan daarvoor verschillende technieken. Het is leuk om een keer vlinders met een net te vangen, maar vang niet onnodig veel vlinders. Kijk liever eerst of je zonder net en met verrekijker de vlinder al goed kunt bekijken.

'Langzaam – benaderen' techniek

Als je heel voorzichtig op een vlinder afloopt, dan heb je kans dat deze rustig blijft zitten en je de vlinder van heel dichtbij goed kunt bekijken. Van snelle bewegingen schrikken vlinders, dus probeer zo rustig en langzaam mogelijk naar de vlinder toe te lopen.

Verrekijker

Lukt het niet om heel dichtbij te komen, dan kun je met behulp van een verrekijker van een afstand goed kijken hoe de vlinder eruit ziet. Je hebt hiervoor een (eenvoudige) kijker nodig die je dichtbij kunt scherp stellen (lieft op 2,5 m).

Vlindernet

Soms kun je ook met verrekijker niet goed zien met welke vlinder je te maken hebt. En zeker als je net begint met vlinderonderzoek is het wel raadzaam om eens een vlinder van dichtbij goed te bekijken. In dat geval kun je gebruik maken van een vlindernet. Bij het vangen van een vlinder beschadig je de vlinder wel een beetje. Er raken gemakkelijk schubjes los van de vleugels. Wees daarom voorzichtig met het vangen van vlinders en raak ze zo min mogelijk met je handen aan.

Hoe gebruik je een vlindernet?

Als je een vlinder wilt vangen, kun je het beste wachten tot deze rustig zit. Het is veel moeilijker om de vlinder in zijn vlucht te vangen. Gooi het net over de vlinder heen en klap het net dubbel zodat de vlinder er niet gelijk uit kan vliegen. Vlinders vliegen vanzelf omhoog, houdt dus de opening van het net naar beneden en de punt omhoog. Als de vlinder goed in het net zit (een beetje omhoog gevlogen is), kun je voorzichtig het potje onder het net doen (eerst deksel er af halen!) en proberen de vlinder in het potje te laten gaan. Met je andere hand (nog steeds onder het net!) kun je het deksel op het potje doen en hem uit het net halen. Als de vlinder teveel fladdert, moet je het potje even in het donker zetten of je handen eromheen houden (minder licht), zodat de vlinder weer rustig wordt. Laat de vlinder niet te lang in het potje zitten (hooguit een kwartier).

Een vlindernet bestaat uit een metalen ring, waaraan een lang net is bevestigd. De doorsnede van de ring is ongeveer 30 cm. Het net moet minstens 60 cm lang ('diep') zijn. Aan de ring zit een korte stok bevestigd. Een vlindernet kun je kopen of zelf maken van vitrage en een stuk stevig ijzerdraad.

Figuur 1. Vlindernet